

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1925 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om upphävande av spannmålstullarna.

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 2, har herr *Herou* m. fl. hemställt, »att riksdagen måtte besluta upphäva tullsatserna för samtliga de varuslag, som falla under rubrikerna 74—79 b i gällande tulltaxa».

I en likaledes inom andra kammaren väckt och till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 157, hava herrar *Månsson* i Hageström och *Lövgren* i Nyborg hemställt,

»att riksdagen måtte

- a) besluta upphäva tullsatserna å spannmål, omalen och malen, till följd varav rubrikerna 74—79 i tulltaxan skulle erhålla följande ändrade lydelse:

Spannmål:

Omalen:

74, råg, vete och korn, ävensom ärter och bönor, tjänliga till människoföda, fria.

75, havre, ävensom vicker, sojabönor samt andra ärter och bönor, ej till nästföregående rubrik hänförliga, fria.

76, malt, även krossat, fritt.

77, majs, fri.

78, andra slag, fria.

Malen:

79 a, gryn av havre, fria.

79 b, gryn, andra slag, mjöl, alla slag, ävensom mjöl av arrowrot och andra vegetabilier, ej till annan rubrik hänförliga, fria.

- b) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att de under tulltaxans rubriker 74—79 b upptagna tullarna å omalen och malen spannmål måtte även för tiden från och med den 1 juli 1925 till innevarande års slut upphävas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa yrkanden, torde utskottet få hänvisa till motionerna.

Återblick.

En ledande grundtanke vid uppbyggandet av det hos oss gällande tullsystemet har varit den inbördes avvägningen av å ena sidan jordbruks-tullarna och å den andra industritullarna, en avvägning, som är påkallad bland annat därav, att jordbruket och dess binärningar äro förbrukare i stor utsträckning av den tullskyddade inhemska industriens produkter. Bevillningsutskottet har under senare år upprepade gånger avstyrkt framkomna förslag om upphävande av spannmålstullarna och därvid i flera fall stött sitt avstyrkande på ovan berörda förhållande. Vad utskottet sålunda hemställt har vunnit riksdagens bifall.

*Tull- och
traktatkom-
mittén.*

Numera har genom tull- och traktatkommitténs utredningar, vilka omfatta tiden intill världskrigets utbrott, en jämförande belysning givits åt frågan om det gällande tullsystemets verkningar och betydelse för jordbruket och för industrien. Av vad kommittén i berörda hänseende förebragt (betänkande angående tullsystemets verkningar i Sverige före världskriget, del I) må här omnämnas följande. I fråga om tullsystemets inverkan på jordbrukarnas ekonomi har kommittén (sid. 104 o. följ.) sökt uträkna dels jordbruksproduktionens belastning genom tullarna å maskiner och förnödenheter, använda vid jordbruksdriften, samt å byggnadsmaterial, dels tullbelastningen å jordbrukarnas konsumtionsvaror samt dels värdet av den jordbrukarna tillflytande inkomsten till följd av tullarna å brödsäd. Med stöd av sålunda utförda beräkningar har kommittén funnit sig kunna antaga (sid. 108, 109), att tullsystemet medfört fördelar för brukare av större och medelstora jordbruk i Syd-sverige (med gårdar ned till 30 hektar) och för brukare av större jordbruk i Mellansverige (med gårdar över 100 hektar), medan för samtliga övriga jordbrukare bördan av tullsystemet övervägt fördelarna och detta i starkt växande progression, ju mindre brukningsdelarna varit. För brukare av de minsta brukningsdelarna, 1—2 hektar, beräknas tullbördan ha uppgått till närmare 70 kronor per hektar i genomsnitt. En beräkning av totalbeloppet av netto-tullbördan för landets jordbrukare i deras förenade egenskap av producenter och konsumenter har givit ett årligt belopp av omkring 36 miljoner kronor.

Beträffande tullsystemets inverkan på industrien har kommittén (sid. 109 o. följ.) visserligen ansett en sådan beräkning som den rörande jordbruket utförda icke kunna åstadkommas, men på grund av verkställda kalkyler har kommittén dock funnit sig kunna framlägga siffror, vilka betecknats såsom ägnade att giva en fingervisning rörande storleken av de belopp, med vilka man i nu ifrågasvarande hänseende hade att räkna. Sålunda har kommittén ansett den inkomst, som industritullarna bereda industrien, kunna uppskattas till, för år, mera än 100 miljoner kronor eller, närmare bestämt, till något belopp mellan 100 och 125 miljoner kronor samt beräknat industriens tullbelastning, härrörande

från den fördyring av anläggningar, maskiner och arbetskraft, som tullarna medföra, till 33.2 miljoner kronor årligen. Om de sålunda framkomna siffrorna, jämförda med det förut anförda beloppet, 36 miljoner kronor, för nettobelastningen å jordbrukarna, har kommittén uttalat, att desamma, hur osäkra kalkylerna än kunde vara, gäve vid handen, att, vid jämförelse mellan tullsystemets betydelse för jordbruket och för industrien i dess helhet, en avgjord övervikt borde falla på den senare.

Det resultat, till vilket kommittén i nu berörda ämne kommit, giver otvetydigt vid handen, att den åsyftade jämvikten mellan tullskyddet för jordbruket och tullskyddet för industrien icke blivit förverkligad i det gällande tullsystemet, utan att detta fastmera skänker industrien en utpräglad företrädesställning. Härmed har ett starkt ytterligare skäl tillkommit för den ståndpunkt, som bevillningsutskottet och riksdagen, såsom ovan erinrats, tidigare intagit till förslag om upphävande av spannmålstullarna. I överensstämmelse härmed hyser utskottet alltjämt den uppfattningen, att förslag härom eller överhuvud någon fråga om avsevärd och bestående minskning av det tullskydd, jordbruket åtnjuter, icke bör upptagas till övervägande utan samband med frågan om revision av det tullskydd, som tillkommer industrien.

*Utskottets
yttrande.*

Av sålunda anförda skäl får utskottet hemställa,

att motionerna II:2 av herr Herou m. fl. och II:157 av herrar Månsson i Hageström och Lövgren i Nyborg, om upphävande av spannmålstullarna, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin, Johan Nilsson i Kristianstad, Rune, Boman, Pers, Bårg, Borell *, Johan Bergman Månsson i Hageström, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Johansson i Kullersta, Olsson i Golvvasta. Bengtsson i Kullen *, Lövgren i Nyborg, Björnsson, Alexis Björkman *, Olsson i Gävle och Johansson i Krogstorp.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Månsson* i Hagaström, *Lövgren* i Nyborg och *Olsson* i Gävle, vilka yrkat,

att riksdagen måtte

besluta att från och med 1 juli 1925 upphäva tullsatserna å spannmål, omalen och malen, till följd varav rubrikerna 74—79 i tulltaxan skulle erhålla följande ändrade lydelse:

Spannmål:

Omalen:

74, råg, vete och korn, ävensom ärter och bönor, tjänliga till människoföda, fria.

75, havre, ävensom vicker, sojabönor samt andra ärter och bönor, ej till nästföregående rubrik hänförliga, fria.

76, malt, även krossat, fritt.

77, majs, fri.

78, andra slag, fria.

Malen:

79 a, gryn av havre, fria.

79 b, gryn, andra slag, mjöl alla slag, ävensom mjöl av arrowrot och andra vegetabilier, ej till annan rubrik hänförliga, fria;

av herrar *Wohlin*, *Johan Nilsson* i Kristianstad, *Boman*, *Borell*, *Jönsson* i Boa, *Olsson* i Golvvasta, *Bengtsson* i Kullen och *Johansson* i Krogstorp, mot utskottets motivering; samt

av herr *Bärg*, mot viss del av motiveringen.